

Zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen in de gemeente Groningen, een inventarisatie

Age Stinissen

September 2017

OS | ONDERZOEK
IN STATISTIEK
GRONINGEN

Gemeente
Groningen

Inhoud

Inhoud	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	4
2 De respons	6
3 De resultaten	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Jongens en meisjes.	9
3.3 De Stadsdelen	10
3.4 Scholen voor speciaal onderwijs	12
Colofon	13

Samenvatting

De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100 procent van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt. Daarom wil ze graag weten hoe het staat met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen.

Voor het vierde jaar is deze zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen gemeten. De meting is gedaan door de vakleerkrachten van de scholen. Daarbij is geïnventariseerd of de leerlingen van de scholen een zwemdiploma hebben en als ze die niet hebben of ze dan op zwemles zitten. Dit jaar hebben 30 basis scholen en 2 scholen voor speciaal basisonderwijs de aantallen geleverd. Dit is een hogere respons dan in 2015 en 2016.

Van alle leerlingen van groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs (kinderen van 6 tot en met 12 jaar) heeft 87 procent minimaal een A diploma. De percentages variëren van 62 procent in groep 3 tot 96 procent in de groepen 7 en 8. Dit komt er op neer dat in de hele gemeente van alle kinderen ongeveer 1.200 kinderen geen diploma hebben waarvan ruim de helft in groep 3 zit.

Van de kinderen zonder diploma is van 87 procent bekend dat ze op zwemles zitten. Van deze groep zit 77 procent op zwemles en 21 procent niet op zwemles en nog eens 3 procent staat op een wachtlijst voor zwemles.

Meer meisjes hebben een diploma dan jongens.

In de stadsdelen Oude wijken en West hebben relatief minder kinderen in de een diploma dan in de rest van de stad. In staddeel zuid hebbe relatief de meeste kinderen een diploma.

Binnen het speciaal basisonderwijs zijn er relatief meer kinderen zonder diploma. Ook een groot deel van deze kinderen zit niet op zwemles.

In vergelijking met voorgaande jaren hebben meer kinderen een diploma.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Aanleiding

Het schoolzwemmen is afgeschaft. Het seizoen 2012-2013 was het laatste seizoen dat er schoolzwemmen is gegeven. De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100 procent van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt.

De verantwoordelijkheid om kinderen te leren zwemmen, ligt bij de ouders en de meeste ouders nemen die verantwoordelijkheid ook. Meer dan 80% van de ouders zorgt er zelf al voor dat hun kinderen leren zwemmen. Om de overige ouders ook te bereiken, startte de gemeente een voorlichtingscampagne in 2013. Daaraan is in de jaren daarna een vervolg gegeven.

Via onder meer spotjes op OOGTV, posters in de stad en de website www.zwemlesingroningen.nl wijst de gemeente ouders op het belang van het kunnen zwemmen. De kinderen zonder diploma krijgen van de groepsleerkracht een informatiefolder over zwemles. Momenteel wordt zwemles aangeboden in de gemeentelijke zwembaden. Daarnaast is er een aantal particuliere aanbieders.

Voor de kinderen die geen zwemles krijgen omdat de ouders te weinig geld hebben, is er een financieel vangnet. Ouders met een inkomen tot 110 procent van het wettelijk minimum kunnen voor hun kind vanaf 6 jaar de zwemlessen voor diploma A vergoed krijgen. De Stichting Leergeld stelt hiervoor geld beschikbaar.

Er zijn ook kinderen die om een andere reden geen zwemles krijgen, bijvoorbeeld om godsdienstige of medische redenen. Van deze redenen bestaat bij de gemeente een algemeen beeld op basis van landelijke cijfers. Om de

groep kinderen die geen zwemles hebben in beeld te krijgen, sluit de gemeente aan bij een landelijk systeem: het Beweeg ABC.

Het landelijke beeld is bevestigd door een in 2013 gehouden enquête onder basisschoolleerlingen door Onderzoek en Statistiek Groningen. Uit dit onderzoek bleek dat 8 procent van de basisschoolleerlingen in groep 5 geen diploma had en ook niet op zwemles zat. De gemeente stelt voor deze groep een zwemprogramma op. De gemeente kan hen echter niet verplichten het zwemdiploma te halen, maar kan en wil dit wel stimuleren en faciliteren. Het blijft echter de verantwoordelijkheid van de ouders.

Doel van het onderzoek

Sport050 wil graag monitoren hoe het is gesteld met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen van de gemeente Groningen.

Daarvoor wordt er jaarlijks een inventarisatie gehouden onder de leerlingen van de groepen 3 tot en met 8 van alle basisscholen binnen de gemeente Groningen. De basisscholen en scholen voor speciaal basisonderwijs hebben hiervoor hun medewerking toegezegd. Enkele scholen voor speciaal onderwijs met veel leerlingen van buiten de stad doen niet mee. De inventarisatie loopt zoveel mogelijk via de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen. De eerste inventarisatie was in 2014, dit is de vierde inventarisatie.

Bij de inventarisatie wil Sport050 aansluiten bij het landelijke systeem van het Beweeg ABC: het leerlingvolgsysteem voor basis beweegvaardigheid. Dit systeem bevordert en ondersteunt een gezonde en sportieve leefstijl onder basisschoolleerlingen. De sport- en beweegvaardigheid van kinderen worden in dit systeem over een langere periode gevolgd. Onderdeel hiervan is de zwemvaardigheid.

Door aan te sluiten bij het Beweeg ABC wordt ook voldaan aan de landelijke standaard en kan er vergeleken worden met andere gemeenten en met Nederland als geheel. Sport050 benadert de scholen om aan de inventarisatie deel te nemen. Onderzoek en Statistiek vult de gegevens van de scholen op de site van het Beweeg ABC in en maakt een rapport met de resultaten.

Opzet inventarisatie

Om zicht te krijgen op de zwemvaardigheid van de leerlingen van de scholen inventariseren de docenten welke zwemdiploma's de kinderen hebben. Dit leidt tot een overzicht dat per school wordt ingevuld op de site van het Beweeg ABC.

Deze inventarisatie wordt jaarlijks in het voorjaar herhaald.

Van de gegevens wordt een analyse gemaakt met daarin overzichten van de zwemvaardigheid van de leerlingen uitgesplitst naar school, groep, geslacht en stadsdeel (van de school).

Voor vergelijking zijn er landelijke gemiddelden beschikbaar.

Voor alle resultaten geldt dat we afhankelijk zijn van de aanlevering van gegevens door de scholen.

2 De respons

Binnen de gemeente zijn 38 basisscholen. Hiervan hebben 30 scholen cijfers geleverd. Van de 5 scholen voor speciaal basisonderwijs hebben 2 scholen cijfers geleverd. Een aantal scholen voor speciaal onderwijs heeft veel leerlingen van buiten de stad en doet daarom niet mee met dit onderzoek.

Tabel 2.1 Respons uitgesplitst naar verschillende categorieën

	2015	2016	2017
Scholen voor basisonderwijs	37	37	38
Respons	28	23	30
Percentage respons	76%	59%	79%
Ingevulde groepen			
Groep 3	27	23	29
Groep 4	28	23	30
Groep 5	28	23	30
Groep 6	26	22	29
Groep 7	28	21	29
Groep 8	27	23	28
jongens/meisjes	28	23	29
gegevens over zwemles	13	20	28
Scholen voor speciaal basisonderwijs	8	5	5
Respons	2	2	2

Van 30 van de 38 scholen voor basisonderwijs en van twee scholen voor speciaal onderwijs zijn gegevens aangeleverd. Dit zijn meer scholen dan in 2015(28) en 2016(23). Niet alle gegevens zijn volledig. De meeste scholen hebben van de groepen 3 tot en met 8 aangegeven hoeveel leerlingen de diploma's A, B en/of C hebben en hoeveel geen diploma. Soms ontbreekt er een groep. Zie bijlage 1 voor de respons per school. Sommige scholen heb-

ben meerdere vestigingen. In de tabellen staan de totalen per school. Dit jaar hebben 28 van de 30 scholen ook gegevens over zwemles ingevoerd, meer dan vorig jaar. Deze gegevens zijn echter lang niet altijd volledig.

Tenslotte telt het totaal aantal kinderen niet altijd op vanuit de categorieën. Het kan bijvoorbeeld zijn dat kinderen ziek waren bij de inventarisatie en dat daardoor niet bekend is welke diploma zij hebben. De gegevens zijn zo ingevoerd als we ze van de scholen hebben gekregen. De enige uitzondering is wanneer er meer kinderen zijn in diplomacategorieën dan in totaal. Wanneer dit het geval was, is het totaal aantal leerlingen opgehoogd. De respons in percentage leerlingen ten opzichte van het totaal van de deelnemende scholen is 84 procent. De respons ten opzichte van het totaal aantal kinderen in de leeftijdsgroep 6 t/m 12 jaar is 69 procent. De meeste scholen hebben aangegeven of de leerlingen die geen diploma hebben, kunnen zwemmen en of ze op zwemles zitten.

In tabel 2.2 is te zien van hoeveel leerlingen per groep bekend is of, en zo ja welk zwemdiploma ze hebben. Om enig inzicht te krijgen in het percentage waarvan dit bekend is, is het afgezet tegen de bevolking naar leeftijd. Gekozen is voor de gangbare leeftijd die de kinderen van de groepen hebben op 1 januari van het schooljaar. In totaal is naar schatting voor 69 procent van de kinderen bekend of ze een zwemdiploma hebben. Dit percentage is veel hoger dan in 2016, toen was van naar schatting 45 procent van de leerlingen bekend of ze een diploma hadden. In 2015 was bij naar schatting 70 procent van de leerlingen bekend of ze een zwemdiploma hadden. Bij het speciaal onderwijs is voor een klein deel van de leerlingen bekend of ze een zwemdiploma hebben. Deze scholen hebben vaak ook leerlingen boven de leeftijdsgroep van basisschool leerlingen.

Tabel 2.2 Respons per groep

Groep en gangbare leeftijd voor de groep	Respons	Bevolking 1-1-2017	% respons
Groep 3 (6 jaar)	1.244	1.676	74%
Groep 4 (7 jaar)	1.222	1.657	74%
Groep 5 (8 jaar)	1.157	1.630	71%
Groep 6 (9 jaar)	1.051	1.547	68%
Groep 7 (10 jaar)	1.041	1.509	69%
Groep 8 (11 jaar)	928	1.565	59%
Totaal	6.643	9.584	69%

Bij het lezen van deze cijfers moet in het achterhoofd gehouden worden dat er ook stad-Groningse kinderen in andere gemeenten op school zitten en vice versa. Ook zal de leeftijd niet in elk geval binnen de juiste groep vallen. Maar desondanks geven deze cijfers een goed inzicht in de respons. In bijlage 2 staat per school de respons in percentage leerlingen.

3 De resultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd in tabellen en figuren. De volledige gegevens, zoals die door de scholen zijn doorgegeven, zijn te vinden in de bijlagen 4.1 tot en met 4.6.

3.1 Algemeen

Van alle kinderen is geïnventariseerd wat voor zwemdiploma ze hebben, in tabel 3.1 staan de percentages per groep.

Tabel 3.1 Percentages leerlingen per groep naar hoogstbehaald diploma, 2017

Diploma	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Geen diploma	38%	14%	9%	6%	4%	4%
Diploma A	16%	15%	15%	16%	12%	17%
Diploma B	28%	39%	42%	42%	48%	46%
Diploma C	18%	33%	34%	35%	36%	33%
Aantal leerlingen	1208	1175	1103	994	1023	884

In de tabel 3.2 en figuur 3.1 zijn de percentages te zien van de leerlingen die geen zwemdiploma hebben. Waar in groep 3 38 procent nog geen diploma heeft, heeft in groep 8 96 procent minstens diploma A behaald. Dit komt dicht bij het doel van de gemeente dat 100 procent van de kinderen minstens zwemdiploma A behaalt. Dit hebben verreweg de meeste kinderen bereikt in groep 5, in deze groep hebben meer dan 90 procent van de kinderen een zwemdiploma. Een even groot percentage als in 2016.

Wat verder opvalt, is dat in elke groep het percentage zonder zwemdiploma in 2014 hoger was dan in de jaren er na. Voor groep 7 en 8 zijn alleen de percentages vanaf 2015 bekend. De grootste afname het laatste jaar zien we in groep 4. In groep 8 zien we juist een toename over de jaren.

Als we de percentages

Tabel 3.2 Percentage kinderen zonder diploma naar groep, 2014-2016

Groep	2014	2015	2016	2017
Groep 3	48%	40%	40%	38%
Groep 4	23%	15%	19%	14%
Groep 5	13%	9%	9%	9%
Groep 6	8%	8%	6%	6%
Groep 3 t/m 6	22%	18%	19%	18%
Groep 7	.	5%	4%	4%
Groep 8	.	2%	3%	4%
Groep 3 t/m 8	.	14%	14%	13%

De absolute aantallen.

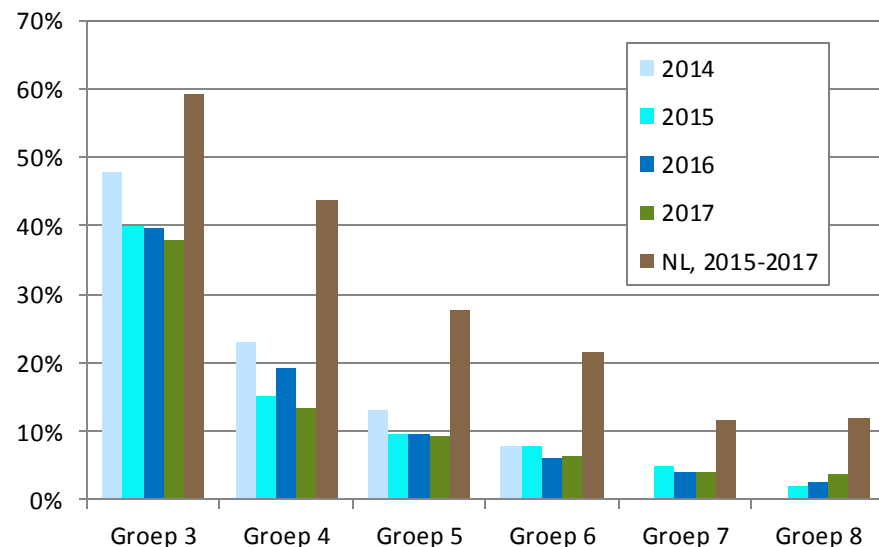
Hoe veel kinderen hebben geen diploma in de gemeente als geheel? In tabel 3.3 staat hoe veel kinderen per groep geen diploma hebben. Hiervoor is aan de hand van de percentages het aantal opgehoogd en afgerond.

Tabel 3.3 Aantal kinderen zonder diploma per groep, 2017, opgehoogd

Groep	2017
Groep 3	640
Groep 4	220
Groep 5	150
Groep 6	100
Groep 7	60
Groep 8	60
Groep 3 t/m 8	1.230

Figuur 3.1, Percentage kinderen zonder diploma naar groep, 2014-2017 en Nederland 2015-2017

In figuur 3.1 staan ook de percentages kinderen zonder diploma van Nederland als geheel zoals bekend in het beweegABC. Er valt op dat bij de landelijk deelnemende scholen het percentage leerlingen zonder diploma veel hoger is dan in Groningen. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat in Groningen aan alle scholen is gevraagd deel te nemen aan het onderzoek en dat dit landelijk gezien mogelijk niet het geval is.

Zwemles

Van de kinderen die geen diploma hebben is geïnventariseerd of ze op zwemles zitten. En als ze niet op zwemles zitten, of ze dan op een wachtlijst voor zwemles staan. In tabel 3.4 staan de resultaten. Naast de percentages staan ook de absolute aantallen omdat, vooral in de hogere groepen, de

aantallen laag zijn. Van de kinderen zonder diploma is van 77 procent bekend dat ze op zwemles zitten. 16 procent zit niet op zwemles en nog eens 3 procent staat op een wachtlijst. We zien ook dat van de oudere groepen relatief minder kinderen zonder diploma op zwemles zitten, al gaat het hier om kleine aantallen. Niet van alle kinderen die geen diploma hebben is bekend of ze op zwemles zitten. Bij deze berekening zijn de kinderen niet meegenomen.

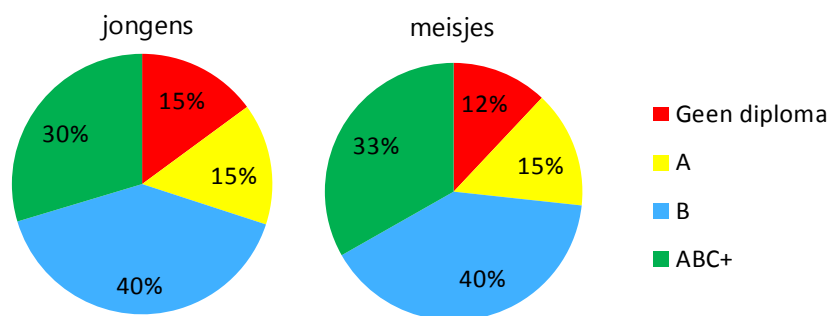
Tabel 3.4 Kinderen zonder diploma, op zwemles en niet op zwemles naar groep, 2016

Groep	geen diploma	zwemles	wachtlijst	geen zwemles
Groep 3	458	319(82%)	9	61(16%)
Groep 4	159	107(79%)	1	28(21%)
Groep 5	103	71(77%)	1	20(22%)
Groep 6	64	40(68%)	0	19(32%)
Groep 7	43	24(65%)	0	13(35%)
Groep 8	33	13(41%)	2	17(53%)
Groep 3 t/m 8	860	574(77%)	13 (2,8%)	158(21%)

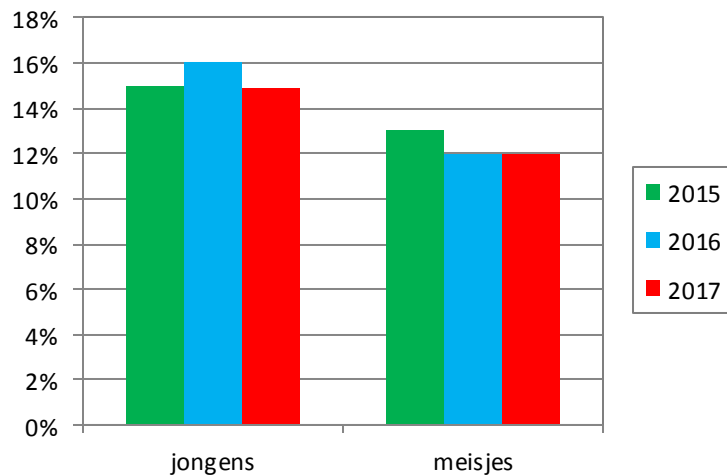
3.2 Jongens en meisjes.

We hebben ook gekeken naar de verschillen tussen jongens en meisjes. In figuur 3.2 staat in percentages een overzicht. In figuur 3.3 staat de ontwikkeling van kinderen zonder diploma over de jaren. We zien dat meer jongens dan meisjes geen diploma hebben en dat het aantal kinderen zonder diploma sinds 2014 is afgenomen. Er is geen relevant verschil in percentage tussen jongens en meisjes zonder diploma die op zwemles zitten.

Figuur 3.2 Diplomabezit van jongens en meisjes, 2017

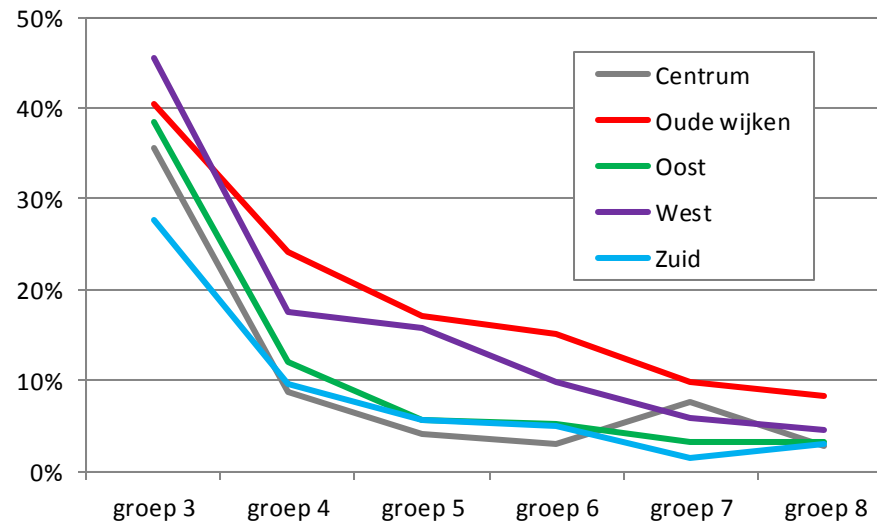
Figuur 3.3 Percentage jongens en meisjes zonder diploma, 2015-2017

3.3 De Stadsdelen

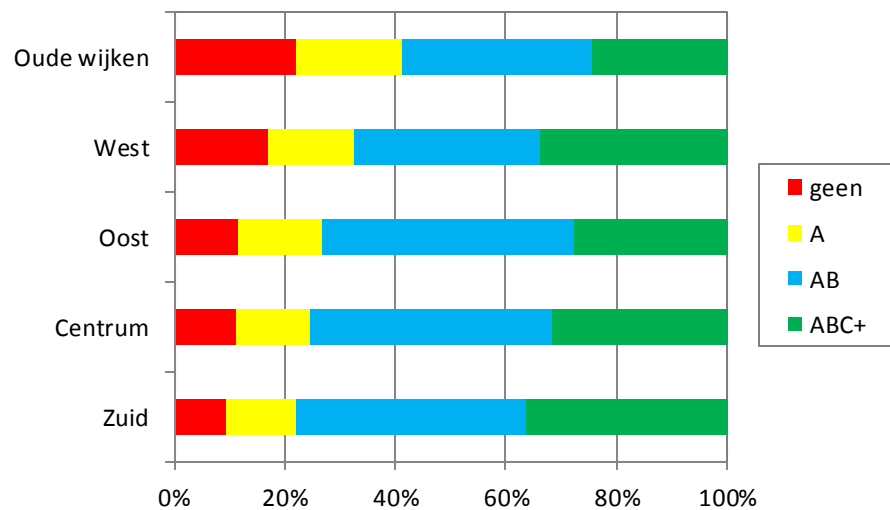
In figuur 3.4 staat per stadsdeel het diplomabezit. Eén school, de Vrije School is niet ingedeeld in een stadsdeel omdat deze school meer dan andere scholen leerlingen uit de hele gemeente en ook van buiten de gemeente trekt.

Figuur 3.4 Leerlingen basisonderwijs zonder diploma naar groep en stadsdeel

In stadsdeel Zuid hebben relatief meer kinderen in groep 3 al een diploma dan in de andere stadsdelen. In de stadsdelen Oude wijken en West hebben over alle groepen bekeken relatief de minste kinderen een diploma. Vooral in de oude wijken is dit het geval tot en met groep 8. Nb: in de stadsdelen Centrum en Oude wijken zijn vooral bij de hogere groepen de aantallen erg klein.

Figuur 3.5 Diploma's van de leerlingen naar stadsdelen, 2017

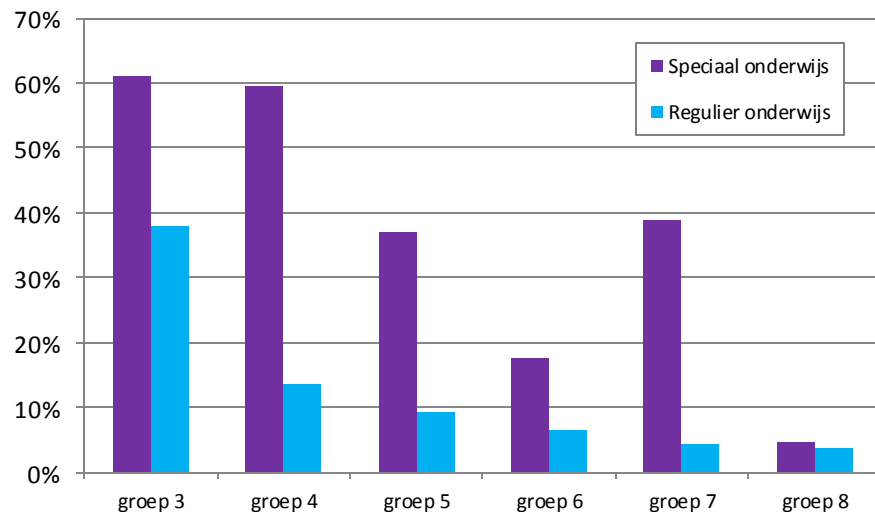
In stadsdeel Zuid hebben de kinderen over het algemeen meer diploma's dan in de andere stadsdelen, relatief weinig kinderen hebben alleen diploma A in stadsdeel Zuid. In de stadsdelen Oude wijken en Oost hebben relatief weinig kinderen diploma C of meer. Zie voor een kaart van de stadsdelen bijlage 7.

3.4 Scholen voor speciaal onderwijs

We hebben van twee scholen voor speciaal onderwijs gegevens. In totaal gaat het daarbij om 256 leerlingen, ruim 100 meer dan vorig jaar. De resultaten staan in bijlage 6. In figuur 3.6 is het percentage kinderen zonder diploma vergeleken met dat van het reguliere basisonderwijs.

We zien dat in het speciaal onderwijs relatief meer kinderen zonder diploma zitten dan in het reguliere onderwijs. In totaal heeft 35 procent geen diploma tegen in het regulier onderwijs 13 procent. De kinderen waarvan bekend is dat ze geen diploma hebben zitten lang niet allemaal op zwemles. Van de kinderen waarvan bekend is of ze op zwemles zitten zit 60 procent op zwemles. Ook in voorgaande jaren was het diplomabezit lager bij het speciaal- dan het regulier onderwijs.

Figuur 3.6 Percentage leerlingen zonder diploma naar onderwijssoort en groep.

Colofon

Auteur:

Age Stinissen

Opdrachtgever:

Sport050 gemeente Groningen

Foto

Sport050

Uitgave:

Onderzoek en Statistiek Groningen, 2017

T (050) 367 56 30

E info@os.groningen.nl

I www.os-groningen.nl

 @basisvoorbeleid